

ከጉዳት የሚታደገን መንገድ

ታዩ ከበደ 02-21-18

አገራችን ህገ ወጥ ስደትን ከመከላከል አንፃር ትልቅ ፋይዳ እንዳለው የታመነበትን የውጭ አገር የስራ ስምሪት አዋጅን አውጥታለች። አዋጁ ዜጎች ህጋዊውን መንገድ እንዲመርጡ የሚያስችል ነው። አዋጁን ተፈጻሚ ከማድረግ አኳያ ከአራት ከማያንሱ ውጭ አገራት ጋር ሰራተኞችን በህጋዊ መንገድ ለመላክ የሚያስችል ውል ኢትዮጵያ ተፈራርማለች። ዜጎች ወደ ውጭ አገራት ሄደው ለመስራት እስከፈለጉ ድረስ ህጋዊውንና ህጋዊውን መንገድ ብቻ መምረጥ ከማናቸውም ዓይነት ጉዳት የሚታደጋቸው መሆኑን መገንዘብ ይገባቸዋል።

የህገ ወጥነት መንገድ እሾሃማ ነው። ምንም ዓይነት አብረቅራቂ ጉዳዮች ቢኖሩበትም ፍፃሜው አያምርም። በህገ ወጥ መንገድ ለይስሙላ ካልሆነ በስተቀር ተጠያቂም የሁን ሃላፊነት የሚወስድ አካል አይኖርም። በህጋዊ መንገድ ግን የመገኛም ይሁን የመድረሻ ተጠያቂነት አለ። ወጥቶ አውላላ ሜዳ ላይ የሚቀር ዜጋ አይኖርም። በስደት ዓለም ውስጥ ለሚኖር ዜጋ ይህ አስተሳሰብ ገዥ መሆን ይኖርበታል።

እንደሚታወቀው ሁሉ ህገ ወጥ ስደት የሀገርንና የወገንን ክብር የሚነካ ባርነት ነው። እናም ዜጎች ሰብዓዊ መብታቸውና ክብራቸው ሳይነካ መንገስት በፈጠረው ምቹ ሁኔታ መጠቀም ይኖርባቸዋል።

ማንኛውም ዜጋ በሀገሩ ለመስራት ካልፈለገና ‘በውጭ ሀገር ሰርቼ ሃብት አፈራለሁ’ ብሎ ካሰበ የሚከለክለው አካል አይኖርም። ምክንያቱም በአዲሲቷ ኢትዮጵያ ውስጥ የዜጎች የመንቀሳቀስ መብት ህገ መንግስታዊ እውቅና እና ጥበቃ ያለው ነው። ማንኛውም ዜጋ በፈለገው ጊዜና ቦታ ተንቀሳቅሶ የመስራትና ሃብት የማፍራት የማይገሰስ ህገ መንግስታዊ መብት አለው። ይህን ማንም ሊቀለብሰው አይችልም። ይህን መብት መቃወም ህገ መንግስቱን መፃረር ነው።

ታዲያ ይህን ህገ መንግስታዊ መብት በአግባቡና ህጋዊ በሆነ ሁኔታ መጠቀም ይገባል። አንድ ዜጋ ባሻው ቦታ የመንቀሳቀስ መብት ስላለው ብቻ ራሱን ለአደጋ ቤተሰቡን ደግሞ ለችግርና ለስጋት አጋልጦ ህገ ወጥ መንገድን መጠቀም ያለበት አይመስለኝም።

የኢ.ፌ.ዴ.ሪ መንግስት ይህን የዜጎችን እንግልትና ችግር በመመልከት ዜጎች ለስራ ወደ ውጭ ሲጓዙ ከሞት፣ ከእንግልትና ከስቃይ ይላቀቁ ዘንድ ህጋዊ የአሰራር ማዕቀፍን አበጅቷል። በተለይም ከላይ የጠቀስኩት አዋጅ ቁጥር 923/2008 የውጭ ሀገር የስራ ስምሪትን ህገዊ በሆነ መንገድ ለመፈጸም ዝግጅቱን አጠናቋል።

በአሁኑ ጊዜ ወደ ተግባር ለመግባት ይቻል ዘንድ በዜጎች ላይ ይደርስ የነበረውን ጉዳት ለማስቀረት ሲባል መንግሥት ጥሎት የነበረውን እገዳ ከጥር 22 ቀን 2010 ጀምሮ የተነሳ ሲሆን ሌሎች ቅድመ ሁኔታዎችም በመጠናቀቅ ላይ ናቸው። ይህን ሃቅ ወደ ሄደን እንሰራለን የሚሉ ዜጎች ሊያውቁት ይገባል።

በዚህ አዋጅ ተመርቶ በህዊ መንገድ ወደ ውጭ የስራ ስምሪት ማድረግ ራስን ከአደጋ ቤተሰብን ደግሞ ከሃሳብና ከስቀቀን የሚታደግ ይሆናል። ይህን አዋጅ ተጠቅሞ በህጋዊ መንገድ ወደ ውጭ መጓዝ የህገ ወጥ ደላላዎችን መንገድ ይዘጋል። በጥቅሉ ህጋዊነትን ተቀብሎ በህግ አግባብ ማንኛውንም ነገር ማከናወን ራስን ከአደጋና ከውርደት በመጠበቅ የሀገርን ክብርም ማስጠበቅ መሆኑን ግንዛቤ መያዝ የሚገባ ይመስለኛል።

ከአዋጁና ከእገዳው መነሳት ጎን ለጎንም በክልሎች ውስጥ የህገ ወጥ የሰዎች ዝውውርን ለመግታት ብርቱ ጥረት መደረግ ያለበት ይመስለኛል። እርግጥ ለህገ ወጥ የሰዎች ዝውውር መፍትሔው በመንገስት አዋጅ ላይ ብቻ የተጣለ አይደለም። የህገ ወጥ ዝውውሩ ዋነኛ ተዋናይ የሆኑት ህገ ወጥ ደላሎችን ህዝቡ በሚገባ ያውቃቸዋል። ማን፣ የትና ምን እንደሚሰራ ከህዝብ ዓይን የተሰወረ አይደለም።

ህዝቡ በየቀየው የህገ ወጥ ዝውውሩ አቀናባሪና ስደተኞችን ወደ ሞት የሚገፉ እነማን እንደሆኑ ያውቃል። እናም ህዝባዊው ጥረት ከመንግስት ህጋዊ አሰራር ጋር እንዲቆራኝ ማድረግ ከተቻለ፤ ችግሩን ሙሉ ለሙሉ እንኳን ባይሆን ከግማሽ በላይ ሄዶ መቅረፍ የሚቻል ይመስለኛል።

በተለይም ታዋቂ የሆኑትንና ተሰሚነት ያላቸውን የተለያዩ የማህበረሰቡን አካላት ወደ ህዝቡ ውስጥ በማሰማራት ስለ ጉዳዩ እንዲያስረዱና እንዲያሳውቁ መደረጉ፤ እነዚህ አካላት በማህበረሰቡ ውስጥ ባላቸው እውቅና ውጤት ሊያመጡ ይችላሉ። ታዲያ ይህን መሰሉ ጥረት በአንድ መንገድ ብቻ መከናወን የለበትም። ባርነት የሆነው ህገ ወጥ የሰዎች ዝውውር እውነታ ዋነኛ ተጠቂ የሆኑትና በህገ ወጥ ደላላዎች ሊታለሉ የሚችሉት ወጣቶች ዘንድም በተጠናከረ ሁኔታ መድረስ ይኖርበታል።

በተለይም ታዋቂ የሆኑትንና ተሰሚነት ያላቸውን የተለያዩ የማህበረሰቡን አካላት ወደ ህዝቡ ውስጥ በማሰማራት ስለ ጉዳዩ እንዲያስረዱና እንዲያሳውቁ መደረጉ፤ እነዚህ አካላት በማህበረሰቡ ውስጥ ባላቸው እውቅና ውጤት ሊያመጡ ይችላሉ። ታዲያ ይህን መሰሉ ጥረት በአንድ መንገድ ብቻ መከናወን የለበትም። ባርነት የሆነው ህገ ወጥ የሰዎች ዝውውር እውነታ ዋና ተጠቂ የሆኑትና በህገ ወጥ ደላላዎች ሊታሉ የሚችሉት ወጣቶች ዘንድም በተጠናከረ ሁኔታ መድረስ ይኖርበታል።

በየትምህርት ቤቶች የፀረ ህገ ወጥ የሰዎች ዝውውር ክበባትን በማቋቋም ይህ ህጋዊ ባርነት በወጣቶች ላይ ስለሚያደርሰው ጉዳት እንዲሁም ወጣቶች ችግሩን ለመቋቋም ማከናወን ስላለባቸው እንቅስቃሴዎች የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት መስጠት ያስፈልጋል።

ከዚህ ጋር በተጓዳኝ የክልሉ ነዋሪዎች ፓስፖርት ለማውጣት ወደ ክልሉ የኢሚግሬሽን ቅርንጫፍ መስሪያ ቤት ሲሄዱ ህገ ወጥ የሰዎች ዝውውር ስለሚያስከትለው አደጋ፣ በሀገር ላይ ስለሚኖረው የገፅታ ግንባታ ችግርና በሌሎች ተያያዥ ጉዳዮች ትምህርት መስጠት ይገባል። እንዲሁም በህጋዊ መንገድ መስራት የሚያስችል አሰራርን ማስተዋወቅ መቻሉ ተገቢነቱ አጠያያቂ አስፈላጊ ነው።

እየደጋገሙ ህገ ወጥ ስደት ህጋዊ ባርነት መሆኑንና መንግስት በአዋጅ ያፀደቀው ህጋዊ የውጭ ሀገር የስራ ስምሪት አዋጅ መኖሩን ማስገንዘብ ይገባል። በህገ ወጥ መንገድ መጓዝ ተጠቃሚ ህገ ወጥ ደላላው እንጂ ተጓዥ ህይወቱን እስከማጣት የሚያደርስ እንደሆነ ማስረዳት ይገባል።

በየክልሉ ግንዛቤ በመፍጠር ረገድ በሚፈለገው መጠን ከተሰራ የችግሩን መንስኤ ነቅሶ በማውጣት ተገቢውን ማስተካከያ ማድረግ ይቻላል። ይህ መሆን ከቻለ በየጊዜው ‘ኢትዮጵያውያን በኮንቴይነር ሲጓዙ እገሌ በሚባል ሀገር ውስጥ ተያዙ’ የሚል ዜናን ላንሰማ የምንችልበት ጊዜ ሩቅ ሊሆን አይችልም። ህገ ወጥ ስደተን ሁሉም በየፊናው መከላከል ከቻለና ዜጎች አዋጁን ተከትለው ወደ ውጭ ሄደው ለመስራት ከፈለጉ ህጋዊ መንገድን ብቻ መጠቀም አማራጫቸው ማድረግ ይኖርባቸዋል። ይህ አስተሳሰብ በሂደት መሳልበት ከቻለ አዋጁ ከጉዳት ሊታደገን የሚችል ቀና መንገድ ይሆናል።